

Leerlingvragenlijst Burgerschap n.a.v. leerlijn SLRO

Inhoud

Leerlingvragenlijst groep 1-2	2
Leerlingvragenlijst groep 3-4	4
Leerlingvragenlijst groep 5-6	7
Leerlingvragenlijst groep 7-8	11

N.B. wees kritisch welke vragenlijsten je daadwerkelijk door leerlingen laat invullen.

De stellingen van leerjaar 1-4 zijn vooral handig om te gebruiken als doel/ontwikkelpunt, wanneer je met leerlingen eraan gaat werken (ze zijn in ik-vorm beschreven). Leerlingen van de lagere leerjaren zijn waarschijnlijk niet of nauwelijks in staat om zelf vragen te beantwoorden en te reflecteren op het weten, kunnen en willen van zichzelf.

Leerlingvragenlijst groep 1-2

Samen	Stellingen/vragen	Aanvullende ontwikkelpunten (zichtbaar in mouseover) bij kennis en attituden (omdat die met een verkortvraag worden bevraagd)
Kennis	1. Ik weet dat het fijn is om contact te hebben met een ander.	- Ik weet dat ik een ander kan helpen, bijvoorbeeld uit Bijbelverhalen. - Ik vind het fijn om met vrienden en vriendinnetjes te spelen.
Vaardigheden	2. Ik kan iemand helpen met kleine klusjes. 3. Ik kan met een jongen of meisje uit mijn groep praten.	
Attituden	4. Ik wil contact maken met een ander.	- Als ik zie dat een jongen/meisje iets moeilijk vindt wil ik hem/haar helpen. - Als iemand in een hoek speelt, dan wil ik meedoen.

Versillen	Stellingen/vragen	Aanvullende ontwikkelpunten (in mouseover)
Kennis	5. Ik weet dat alle kinderen gelijk zijn aan elkaar.	- Ik weet dat iedereen gelijk is en niemand de baas mag spelen. - Ik weet dat de God alle mensen en kinderen anders heeft geschapen. - Ik weet dat elk kind gelijk is, ook al zijn er verschillen.
Vaardigheden	6. Ik zie dat alle kinderen verschillend zijn. 7. Ik kan met alle kinderen uit de klas spelen. 8. Ik luister naar de juf of meester en andere kinderen.	
Attituden	9. Ik wil rekening houden met de verschillen tussen mijzelf en de ander.	- Ik wil met alle kinderen uit de klas spelen. - Als ik speel met iemand, wil ik iets bedenken waar we het allebei mee eens zijn.

Schepping	Stellingen/vragen	Aanvullende ontwikkelpunten (in mouseover)
Kennis	10. Ik weet dat het belangrijk is om netjes met de schepping om te gaan.	- Ik weet dat God alles goed heeft geschapen. - Ik weet dat ik netjes met de natuur om moet gaan. - Ik weet dat ik afval in de prullenbak moet doen en niet zomaar in de natuur mag gooien. - Ik weet dat papier in de papierbak moet en fruitschillen in de groene bak. Zo zorg ik goed voor Gods schepping. - Ik weet dat water heel erg belangrijk is.
Vaardigheden	11. Ik gooi geen afval zomaar in de natuur. 12. Ik kan afval in de goede prullenbak doen. 13. Ik kan zuinig zijn met drinkwater.	
Attituden	14. Ik wil netjes met de schepping omgaan.	- Ik wil geen afval in de natuur gooien. - Ik wil afval in de goede prullenbak doen. - Ik wil zuinig zijn met drinkwater.

Digitaal	Stellingen/vragen	Aanvullende ontwikkelpunten (in mouseover)
Kennis	15. Ik weet hoe ik media mag gebruiken.	- Ik weet dat ik niet te lang achter mijn scherm kan. - Ik weet wanneer een filmpje of spelletje niet bij de Bijbel past.
Vaardigheden	16. Ik kan zeggen dat ik niet te lang achter mijn scherm kan. 17. Ik kan zeggen of een filmpje of spelletje bij de Bijbel past.	

<i>Attituden</i>	18. Ik wil ook andere dingen doen, dan met media bezig zijn.	Ik wil thuis en op school ook andere dingen doen, dan achter een schermpje.
------------------	---	---

Democratie	Stellingen/vragen	Aanvullende ontwikkelpunten (in mouseover)
<i>Kennis</i>	19. Ik weet dat er regels en afspraken zijn waar ik mij aan moet houden.	- Ik ken de regels in de klas. - Ik weet dat de regels voor iedereen zijn. - Ik weet dat ik andere kinderen de regels uit de klas mag vertellen. - Ik weet dat ik een ander uit laat praten.
<i>Vaardigheden</i>	20. Ik houd me aan de regels. 21. Ik bedenk een regel bij het spelen. 22. Ik luister naar de juf en andere kinderen. 23. Ik praat niet door iemand heen.	
<i>Attituden</i>	24. Ik wil mij houden aan regels en afspraken.	- Ik wil mij aan de regels van juf/meester houden. - Ik wil praten over de regels. - Ik wil naar de juf/meester of naar een jongen/meisje luisteren. - Ik wil niet door de juf/meester/jongens/meisjes heen praten.

Wereld	Stellingen/vragen	Aanvullende ontwikkelpunten (in mouseover)
<i>Kennis</i>	25. Ik weet dat mensen in verschillende situaties leven.	- Ik weet dat andere mensen uit andere landen anders leven. - Ik weet dat er in Nederland mensen wonen die niet uit Nederland komen. - Ik weet dat er arme mensen zijn in Nederland en in andere landen. - Ik weet dat zendingsgeld geven hoort bij christelijk leven.
<i>Vaardigheden</i>	26. Ik kan voorbeelden geven hoe andere mensen anders leven. 27. Ik kan 'goedemorgen juf/meester' of 'hoi juf/meester' zeggen als ik op school kom. 28. Ik kan 'doei juf/meester' of 'tot morgen juf/meester' zeggen als ik naar huis ga. 29. Ik praat niet met volle mond. 30. Ik kan vertellen wat het zendingsproject is.	
<i>Attituden</i>	31. Ik wil zorgdragen voor de ander.	- Ik wil aardig zijn voor andere mensen. - Ik zorg voor arme mensen, bijvoorbeeld door mee te doen met een schoenendoosactie.

Leerlingvragenlijst groep 3-4

Samen	Stellingen/vragen	Aanvullende ontwikkelpunten (zichtbaar in mouseover) bij kennis en attituden
Kennis	1. Ik weet hoe je vriendelijk met anderen omgaat.	- Ik weet hoe ik met iemand anders samenleef, bijvoorbeeld uit Bijbelverhalen. - Ik weet dat er problemen en ruzies zijn in de wereld. - Ik weet dat we leven in een zondige wereld, waar het niet altijd gaat zoals God het heeft bedoeld. - Ik weet hoe buitensluiten eruit ziet en ik weet dat buitensluiten niet leuk is. - Ik weet hoe oneerlijke momenten eruit zien.
Vaardigheden	2. Ik kan kleine ruzies oplossen. 3. Ik kan luisteren naar een kind uit mijn klas. 4. Ik kan begrijpen wat iemand anders bedoelt als ik naar hem luister. 5. Ik kan opkomen voor kinderen die worden buitengesloten. 6. Ik kan zeggen wat ik vind wanneer ik iets oneerlijks zie.	
Attituden	7. Ik wil vriendelijk omgaan met een ander.	- Ik wil iemand anders begrijpen door naar hem te luisteren. - Ik wil problemen met iemand anders oplossen (met hulp van juf/meester). - Ik wil ervoor zorgen dat pesten en/of buitensluiten stopt. - Ik wil er iets van zeggen wanneer ik iets zie wat oneerlijk is.

Versillen	Stellingen/vragen	Aanvullende ontwikkelpunten (in mouseover)
Kennis	8. Ik weet dat alle kinderen gelijk zijn aan elkaar.	- Ik weet dat het bij kinderen uit mijn klas thuis anders is dan bij mijzelf. - Ik weet dat elk kind gelijk is, ook al zijn er verschillen.
Vaardigheden	9. Ik kan met iedereen hetzelfde omgaan, ook als iemand anders thuis anders leeft dan ik. 10. Ik kan vertellen wat ik vind van verschillen bij iemand anders thuis. 11. Ik kan vertellen wat de Bijbel zegt over verschillen die ik zie bij anderen thuis. 12. Ik kan vertellen wat ik vind van verschillen in mijn omgeving. 13. Ik kan vertellen wat de Bijbel zegt over verschillen die ik in mijn omgeving zie.	
Attituden	14. Ik wil verschillen bij de ander erkennen.	- Ik wil respect hebben voor de verschillende thuissituaties bij mijzelf en bij iemand anders. - Ik wil verschillen tussen mij en anderen accepteren. - Ik wil de verschillen die ik zie bij iemand anders vergelijken met wat de Bijbel zegt.

Schepping	Stellingen/vragen	Aanvullende ontwikkelpunten (in mouseover)
Kennis	15. Ik weet dat niet iedereen netjes omgaat met de schepping.	- Ik weet waarom een kringloopwinkel goed is voor de schepping. - Ik weet hoe mensen de natuur vies maken, ik weet dat dit slecht is voor de schepping.
Vaardigheden	16. Ik kan vertellen waarom het goed is om gebruikte/ tweedehands spullen te kopen. 17. Ik houd de schepping schoon door mijn afval in de goede prullenbak te gooien.	
Attituden	18. Ik wil duurzaam handelen.	- Ik wil tweedehands spullen kopen omdat dit goed is voor de schepping. - Ik wil helpen om mijn straat/wijk schoon te houden.

Digitaal	Stellingen/vragen	Aanvullende ontwikkelpunten (in mouseover)
Kennis	19. Ik weet of ik verantwoord omga met media.	- Ik weet dat ik niet te lang achter mijn schermje kan. - Ik ken de verschillen tussen de verschillende soorten digitale media. - Ik weet wat de Bijbel zegt over het spelen van games of het bekijken van video's.
Vaardigheden	20. Ik kan mij houden aan de tijd die ik achter mijn schermje mag. 21. Ik kan vertellen waarvoor apps, games, filmpjes en sociale media voor worden gebruikt. 22. Ik kan vertellen wanneer een filmpje of game past bij de Bijbel.	
Attituden	23. Ik wil erop letten dat mijn mediagebruik verantwoord is.	- Ik wil erop letten dat ik niet te lang achter mijn schermje zit. - Ik wil erop letten dat de filmpjes die ik kijk passen bij de Bijbel. - Ik wil erop letten dat de games die ik speel passen bij de Bijbel.

Democratie	Stellingen/vragen	Aanvullende ontwikkelpunten (in mouseover)
Kennis	24. Ik weet het verschil tussen een mening hebben en gehoorzaamheid.	- Ik weet dat iedereen mag zeggen wat hij vindt. - Ik weet dat er regels en afspraken zijn. - Ik weet, als ik samen met iemand speel, we niet altijd kunnen doen wat ik wil. - Ik weet dat ik samen met anderen over regels moet praten. - Ik weet wat de Bijbel zegt over de Nederlandse regels/wetten.
Vaardigheden	25. Ik kan zeggen wat ik vind in de klas of in een groepje. 26. Ik kan de regels vertellen (thuis, school etc.) 27. Ik kan mij houden aan de regels (thuis, school etc.) 28. Ik kan in een groep stemmen als wij het samen niet eens zijn. 29. Ik kan begrijpen wat iemand anders voelt als ik naar hem luister. 30. Ik kan uitleggen waarom ik mij aan de regels van de Nederlandse wet moet houden, vanuit de Bijbel.	
Attituden	31. Ik wil onderscheid maken tussen meningen en gehoorzaamheid.	Ik wil zeggen wat ik vind in de klas of in een groepje.

		• <i>Ik wil mij houden aan de regels in de klas of thuis.</i> • <i>Ik wil mij houden aan afspraken die er zijn gemaakt.</i> • <i>Ik wil iemand anders uit laten praten als ik naar hem luister.</i> • <i>Ik wil mij aan de Nederlandse wetten en regels houden.</i>
--	--	--

Wereld	Stellingen/vragen	Aanvullende ontwikkelpunten (in mouseover)
<i>Kennis</i>	32. Ik weet dat je verbonden met elkaar kunt zijn, ook al kom je uit een andere cultuur.	• <i>Ik weet dat in andere landen ook christenen wonen.</i> • <i>Ik weet dat christenen worden vervolgd om hun geloof.</i> • <i>Ik weet dat er in Nederland meerdere culturen zijn. Ik weet dat dit komt doordat mensen in een ander land willen wonen.</i> • <i>Ik ken landen waar veel mensen arm zijn.</i> • <i>Ik weet dat (mensen uit allerlei) landen aan elkaar verbonden zijn. Bijvoorbeeld door vakanties, geloven en spullen.</i>
<i>Vaardigheden</i>	33. Ik kan vertellen dat er overal op de wereld christenen zijn. 34. Ik kan voorbeelden noemen van christenvervolging. 35. Ik kan meerdere verschillende groepen mensen/culturen in Nederland benoemen. 36. Ik kan vertellen waardoor er armoede is in sommige landen (bijvoorbeeld door oorlog, droogte etc.). 37. Ik kan voorbeelden noemen hoe mijn leven verbonden is met de rest van de wereld. Bijvoorbeeld doordat mijn speelgoed of kleren zijn gemaakt in een ander land.	
<i>Attituden</i>	38. Ik wil verbonden zijn met de ander.	• <i>Ik wil mij in zetten voor christenen in andere landen, die niet veilig kunnen leven.</i> • <i>Ik wil leven als een christen in een veilig land.</i> • <i>Ik wil zonder iets te vinden naar andere culturen kijken.</i> • <i>Ik wil naar ideeën uit andere geloven of landen kijken en ik wil dit vergelijken met wat ik vind.</i> • <i>Ik wil mensen helpen die weinig geld hebben helpen.</i> • <i>Ik wil accepteren dat Nederland en andere delen van de wereld elkaar nodig hebben.</i>

Leerlingvragenlijst groep 5-6

Samen	Stellingen/vragen	Aanvullende ontwikkelpunten (zichtbaar in mouseover) bij kennis en attituden
<i>Kennis</i>	1. Ik weet hoe ik voor de ander opkom.	- Ik weet hoe ruzies beginnen. - Ik weet hoe je voor elkaar opkomt. - Ik weet hoe je ruzies oplost. - Ik weet hoe ik iets voor de ander kan doen. - Ik weet hoe ik een goede vriend voor iemand kan zijn. - Ik zie oneerlijke situaties in de Nederlandse samenleving.
<i>Vaardigheden</i>	2. Ik kan ruzies in de klas oplossen (met hulp van de juf/meester). 3. Ik kan spelletjes of opdrachten bedenken waarmee ik een ander kan helpen. 4. Ik kan mijn mening geven over oneerlijke momenten in de Nederlandse geschiedenis. 5. Ik kan mijn mening geven over oneerlijke dingen in de Nederlandse samenleving.	
<i>Attituden</i>	6. Ik wil voor de ander opkomen.	- Ik wil ruzies uitpraten en oplossen. - Ik wil voor anderen zorgen. - Ik wil nadenken over oneerlijke situaties in de Nederlandse samenleving. - Ik wil praten over oneerlijke situaties in de Nederlandse samenleving.

Verschillen	Stellingen/vragen	Aanvullende ontwikkelpunten (in mouseover)
<i>Kennis</i>	7. Ik weet dat verschillen ontstaan door geloof, cultuur en tradities.	- Ik weet dat er verschillen en overeenkomsten zijn in de samenleving. Dit komt door geloof, cultuur en tradities. - Ik weet dat alle mensen gelijk zijn. - Ik weet de verschillen tussen vriendschap en verliefdheid. - Ik weet hoe God vriendschap, verliefdheid en het huwelijk heeft bedoeld.
<i>Vaardigheden</i>	8. Ik kan met respect een gesprek voeren met mensen die anders zijn dan ik. 9. Ik kan met respect luisteren naar mensen die anders zijn dan ik. 10. Ik kan vertellen wat de Bijbel zegt over vriendschap. 11. Ik kan vertellen wat de Bijbel zegt over verliefdheid. 12. Ik kan vertellen wat de Bijbel zegt over het huwelijk. 13. Ik kan met respect mijn mening geven over vriendschap, verliefdheid en huwelijk.	
<i>Attituden</i>	14. Ik wil respectvol omgaan met de verschillen tussen mijzelf en de ander.	- Ik wil met respect omgaan met mensen die anders zijn dan ik. - Ik wil met respect omgaan met mensen die niet volgens de regels van de Bijbel leven.

Schepping	Stellingen/vragen	Aanvullende ontwikkelpunten (in mouseover)
<i>Kennis</i>	15. Ik weet dat een schone leefomgeving belangrijk is voor een gezond leven.	- Ik weet dat schoon drinkwater heel belangrijk is en waar drinkwater vandaan komt. - Ik weet het verschil tussen recyclebaar afval en gewoon afval. - Ik weet hoe een milieustraat werkt. - Ik weet dat natuur en schone lucht belangrijk zijn om gezond te kunnen leven.
<i>Vaardigheden</i>	16. Ik kan uitleggen waarom schoon drinkwater belangrijk is. 17. Ik kan uitleggen wat we kunnen doen om ervoor te zorgen dat er genoeg drinkwater blijft. 18. Ik kan afval recyclen. 19. Ik kan ervoor zorgen dat het in mijn omgeving schoon blijft.	
<i>Attituden</i>	20. Ik wil zorgen voor een schone leefomgeving.	- Ik wil de natuur niet vervuilen met afval. - Ik wil afval recyclen. - Ik wil ervoor zorgen dat ik minder afval gebruik. - Ik wil zorgen voor een schone en gezonde omgeving.

Digitaal	Stellingen/vragen	Aanvullende ontwikkelpunten (in mouseover)
<i>Kennis</i>	21. Ik weet hoe ik op basis van de Bijbel omga met media.	- Ik weet dat digitale media verslavend zijn en dat ik mij hierdoor slechter kan concentreren. - Ik weet hoe ik omga met anderen op sociale media. - Ik weet wat cyberpesten is. - Ik weet hoe ik omga met sociale media, films en games op basis van de Bijbel. - Ik weet dat er nepnieuws wordt verspreid op sociale media. - Ik herken nepnieuws op sociale media.
<i>Vaardigheden</i>	22. Ik kan vertellen hoe lang ik op mijn scherm mag. 23. Ik kan vertellen wanneer sociale media verslavend zijn. 24. Ik kan vriendelijk en netjes omgaan met andere mensen op sociale media. 25. Ik kan cyberpesten herkennen. 26. Ik kan vertellen wanneer een film of game past bij de Bijbel. 27. Ik kan vertellen hoe je eerlijke informatie op het internet kan vinden. 28. Ik kan nepnieuws herkennen.	
<i>Attituden</i>	29. Ik wil kritisch zijn op mijn mediagebruik.	- Ik wil kritisch op mijn schermtijd letten. - Ik wil mij netjes gedragen op sociale media. - Ik wil ervoor zorgen dat mijn sociale media gebruik past bij de Bijbel. - Ik wil ervoor zorgen dat de games die ik speel passen bij de Bijbel. - Ik wil ervoor zorgen dat de films die ik kijk passen bij de Bijbel. - Ik wil dat de informatie die ik gebruik eerlijk is. - Ik wil kritisch zijn op mijn mediagebruik.

Democratie	Stellingen/vragen	Aanvullende ontwikkelpunten (in mouseover)
Kennis	30. Ik weet hoe democratie in mijn omgeving vorm krijgt.	- Ik weet dat iedereen zijn eigen mening heeft. - Ik weet wat een democratische manier is om samen een beslissing te nemen. - Ik weet hoe de politiek in mijn gemeente is geregeld. - Ik ken de woorden: burgemeester, wethouder en college en ik weet wat hun taken zijn. - Ik weet dat er in mijn stad/dorp verschillende regels zijn. - Ik weet dat regels van de overheid voor iedereen zijn.
Vaardigheden	31. Ik kan mijn mening delen over een nieuwsonderwerp in de klas of een klein groepje. 32. Ik kan in mijn klas een stemming organiseren om samen een beslissing te nemen. 33. Ik kan vertellen waarom de politiek in mijn gemeente belangrijk is. 34. Ik kan vertellen waar ik politieke keuzes terug kan zien in mijn omgeving. 35. Ik kan mij in de samenleving aan de regels houden. 36. Ik kan vertellen waarom het belangrijk is om mij in het openbaar aan regels te houden. 37. Ik kan uitleggen waarom ik mij soms niet aan de regels houd en waarom ik dat dan doe. 38. Ik kan mij aan de wet houden, zolang dit hoort bij de regels uit de Bijbel. Ik kan mij ook aan regels houden als ik ze zelf niet belangrijk vind.	
Attituden	39. Ik wil democratisch handelen.	- Ik wil mijn mening over nieuwsonderwerpen delen in de klas of een klein groepje. - Ik wil op een democratische manier afspraken maken met de groep. - Ik wil mij houden aan op een democratische manier gemaakte afspraken. - Ik wil later gaan stemmen bij verkiezingen. - Ik wil het gesprek aan gaan over politiek. - Ik wil mij houden aan afspraken die ik met de groep heb gemaakt. - Ik wil rekening houden met anderen doordat ik mij aan regels en afspraken houd. - Ik wil mij aan de wet houden, ook als ik deze regels zelf niet belangrijk vind.

Wereld	Stellingen/vragen	Aanvullende ontwikkelpunten (in mouseover)
Kennis	40. Ik weet van wereldwijde organisaties, religies en producten.	- Ik weet verschillende voorbeelden van christelijke kerken in verschillende culturen. - Ik weet wat zendings- en ontwikkelingsorganisaties doen. - Ik weet dat veel spullen uit andere landen komen en ik weet hoe deze spullen worden gemaakt. - Ik weet wat de Islam is en ik weet waar dit geloof voor staat. - Ik weet wat Fairtrade producten zijn en waarom dit eerlijke producten zijn.
Vaardigheden	41. Ik kan zorgen voor hulp aan christenen in andere delen van de wereld.	

	42. Ik kan uitleggen wat zendingsorganisaties doen en waarom hun werk belangrijk is. 43. Ik kan vertellen waar mijn kleding en speelgoed worden gemaakt en wat voor problemen dit geeft voor de landen waar deze spullen vandaan komen. 44. Ik kan korte- en lange termijnoplossingen bedenken voor problemen in arme landen. 45. Ik kan de verschillen en overeenkomsten tussen het christendom en de islam uitleggen vanuit de Bijbel. 46. Ik kan Fairtrade producten herkennen en ik kan uitleggen waarom deze producten belangrijk zijn.	
Attituden	47. Ik wil mij inzetten voor anderen op de wereld.	• Ik wil mij in zetten voor christenen in andere landen. • Ik wil andere of minder spullen kopen omdat ik weet waar mijn spullen worden gemaakt. • Ik wil meedenken over oplossingen in gebieden waar armoede is. • Ik wil onderzoek doen naar overeenkomsten en verschillen tussen het christendom en de islam. • Ik wil nadenken over de manier waarop iets is gemaakt, voordat ik het koop.

Leerlingvragenlijst groep 7-8

Samen	Stellingen/vragen	Aanvullende ontwikkelpunten (zichtbaar in mouseover) bij kennis en attituden
Kennis	1. Ik weet hoe ik respectvol met de ander omga.	- Ik weet uit de geschiedenis dat mensen elkaar buitensloten. - Ik weet dat mensen in Nederland elkaar buitensluiten. - Ik weet dat mensen over de hele wereld elkaar buitensluiten. - Ik weet hoe je ruzies op een rustige manier oplost. - Ik zie wanneer iemand anders hulp nodig heeft en weet dat dit bij naastenliefde hoort.
Vaardigheden	2. Ik kan opkomen voor mensen die buitengesloten worden. 3. Ik kan oplossingen voor oneerlijke situaties bedenken. 4. Ik kan op een rustige manier zelfstandig ruzies oplossen. 5. Ik kan iemand uit de klas bij de groep betrekken, zonder dat ik hiervoor iets terugverwacht.	
Attituden	6. Ik wil respectvol met de ander omgaan.	- Ik wil opkomen voor mensen die buitengesloten worden. - Ik wil met anderen nadenken over hoe oneerlijke situaties opgelost kunnen worden. - Ik wil naar andere kinderen luisteren om samen problemen op te lossen. - Ik wil iets doen voor iemand zonder hiervoor iets terug te verwachten.

Verschillen	Stellingen/vragen	Aanvullende ontwikkelpunten (in mouseover)
Kennis	7. Ik weet van verschillen in de (Nederlandse) samenleving.	- Ik ken de belangrijkste verschillen tussen verschillende geloven, culturen en tradities in Nederland en ik weet wat de Bijbel daarover zegt. - Ik ken de verschillende vormen van samenleven in Nederland en ik weet wat de Nederlandse wet en de Bijbel daarover zeggen. - Ik ken verschillende vormen van genderidentiteit en ik weet wat daarover in de wet staat en wat de Bijbel daarover zegt.
Vaardigheden	8. Ik kan verschillen die ik in de samenleving zie uitleggen vanuit de Bijbel. 9. Ik kan mijn mening geven over verschillen die ik in de samenleving zie. 10. Ik kan respectvol omgaan met anderen die van mij verschillen wat betreft cultuur, geloof of tradities. 11. Ik kan respectvol mijn mening over verschillende vormen van samenwonen respectvol geven. 12. Ik kan respectvol uitleggen wat de Bijbel zegt over verschillende vormen van samenwonen. 13. Ik kan respectvol mijn mening over verschillende genderidentiteiten geven. 14. Ik kan respectvol vertellen wat de Bijbel zegt over verschillende genderidentiteiten.	

<i>Attituden</i>	15. Ik wil ieder mens als gelijke erkennen.	• Ik wil ieder mens als persoon gelijk behandelen. • Ik wil verschillen accepteren die ik in de Nederlandse samenleving zie. • Ik wil respectvol omgaan met mensen die van mij verschillen. • Ik wil respectvol omgaan met mensen die samenwonen op een manier die niet klopt met de Bijbel. • Ik wil mensen met een andere genderidentiteit respecteren en accepteren als naasten.
------------------	--	---

Schepping	Stellingen/vragen	Aanvullende ontwikkelpunten (in mouseover)
<i>Kennis</i>	16. Ik weet van problemen en oplossingen die er zijn rondom milieuvraagstukken.	• Ik weet wat rentmeesterschap is en ik weet dat wij de aarde 'te leen' hebben. • Ik weet wat fossiele brandstoffen zijn en ik weet wat hiervan de voor- en nadelen zijn. • Ik weet welke regels de Nederlandse overheid neemt om energie te besparen en duurzame energie te gebruiken. • Ik weet wat de ecologische voetafdruk is. • Ik weet wat CO₂ is en dat O₂ belangrijk is voor ons leven. • Ik ken de oorzaken van het broeikaseffect en de maatregelen om dit te kunnen remmen of stoppen.
<i>Vaardigheden</i>	17. Ik kan uitleggen hoe je rentmeesterschap ziet in deze wereld. 18. Ik kan keuzes maken om energie te besparen. 19. Ik kan een gesprek voeren over hoe mensen ervoor kunnen zorgen dat ze minder het milieu vervuilen. 20. Ik kan milieuvvervuilers in mijn omgeving herkennen. 21. Ik kan vertellen wat de gevolgen zijn van milieuvvervuiling. 22. Ik kan een gesprek voeren over het belang van netjes omgaan met de schepping.	
<i>Attituden</i>	23. Ik wil kritisch nadenken hoe ik als christen met de schepping omga.	• Ik wil als rentmeester verantwoordelijkheid nemen voor de schepping. • Ik wil verstandig met energie omgaan. • Ik wil nadenken over mijn ecologische voetafdruk. • Ik wil nadenken over mijn ecologische voetafdruk en hoe ik die kan verkleinen. • Ik wil nadenken over de risico's van CO₂-uitstoot. • Ik wil verantwoordelijkheid nemen voor mijn CO₂-uitstoot. • Ik wil nadenken over het broeikaseffect. • Ik wil gesprekken voeren over het broeikaseffect.

Digitaal	Stellingen/vragen	Aanvullende ontwikkelpunten (in mouseover)
<i>Kennis</i>	24. Ik weet wat de risico's en voordelen zijn van sociale media.	• Ik weet dat sociale media verslavend is. • Ik ken de voordelen en gevaren van het delen van informatie op sociale media.

		- Ik weet wat intieme media zijn en ik weet de risico's van het plaatsen van foto's op sociale media. - Ik weet wat groepsdruk is bij sociale media. - Ik weet welke verantwoordelijkheid ik heb bij digitaal pesten.
Vaardigheden	25. Ik kan manieren bedenken om grenzen te geven aan mijn schermtijd. 26. Ik kan vertellen wat ik wel en niet digitaal kan delen. 27. Ik kan vertellen wat intieme media zijn. 28. Ik kan mij betrouwbaar presenteren op digitale media. 29. Ik kan ingrijpen wanneer iemand digitaal gepest wordt. 30. Ik kan vertellen waarom ik bepaalde keuzes maak op het internet. 31. Ik kan vertellen hoe mijn keuzes op internet passen bij de Bijbel.	
Attituden	32. Ik wil media gebruiken op een verantwoordelijke manier.	- Ik wil kritisch naar mijn schermtijd kijken. - Ik wil keuzes maken over wat ik deel op sociale media. - Ik wil mij betrouwbaar presenteren op sociale media. - Ik wil voor anderen opkomen wanneer iemand wordt gepest, bijvoorbeeld in een groepsapp. - Ik wil verantwoordelijkheid nemen voor mijn digitale gedrag. - Ik wil letten op mijn digitale gedrag en kijken hoe dit past bij de Bijbel.

Democratie	Stellingen/vragen	Aanvullende ontwikkelpunten (in mouseover)
Kennis	33. Ik weet de werking van de Nederlandse democratie.	- Ik weet hoe het stemmen voor de Tweede Kamer gaat. - Ik ken verschillende politieke partijen en hun visies/meningen. - Ik weet wat de Bijbel zegt over de overheid. - Ik weet wat het gelijkheidsbeginsel is. - Ik weet wat de Bijbel zegt over 'vrijheid' en 'gelijkheid'.
Vaardigheden	34. Ik kan een kleine verkiezing organiseren. 35. Ik kan de voor- en nadelen van het Nederlandse kiesstelsel benoemen. 36. Ik kan de verschillende standpunten van politieke partijen verwoorden. 37. Ik kan uitleggen hoe de Bijbel over de overheid spreekt en wat voor invloed de overheid heeft op het samenleven. 38. Ik kan vertellen waarom gelijkheid belangrijk is. 39. Ik kan voorbeelden geven van schending van rechten in de wereld. 40. Ik kan vertellen hoe de Bijbel omgaat met 'vrijheid' en 'gelijkheid'.	
Attituden	41. Ik wil nadenken over mijn plaats in de Nederlandse democratie.	- Ik wil (in de toekomst) actief bezig zijn met politiek door te gaan stemmen. - Ik wil (in de toekomst) met anderen in gesprek gaan over de politiek.

		• Ik wil mijn manier van denken vergelijken met verschillende politieke manieren van denken. • Ik wil de wetten van de overheid opvolgen, als deze wetten kloppen met wat de Bijbel zegt.
--	--	--

Wereld	Stellingen/vragen	Aanvullende ontwikkelpunten (in mouseover)
Kennis	42. Ik weet verschillende manieren waarop landen en hun inwoners met elkaar omgaan.	• Ik weet dat ik met buitenlandse talen met andere mensen kan praten. • Ik weet dat economieën niet zonder elkaar kunnen. • Ik weet dat Nederland koloniën had en dat daar slavernij was. • Ik weet dat de meeste christenen buiten Europa wonen. • Ik weet een paar landen waar christenvervolging is. • Ik weet dat landen samenwerken in organisaties, zoals de EU en NAVO. • Ik weet de gewoontes van andere wereldgodsdiensten.
Vaardigheden	43. Ik kan mij in het Engels voorstellen. 44. Ik kan in het Engels vertellen over het christen zijn. 45. Ik kan uitleggen hoe de Nederlandse economie verbonden is aan de economie van andere landen. 46. Ik kan uitleggen hoe veiligheid en milieu ook buiten Nederland belangrijk zijn. 47. Ik kan vertellen over de koloniale geschiedenis van Nederland door een historische bril. 48. Ik kan vertellen over de koloniale geschiedenis van Nederland door een Bijbelse bril. 49. Ik kan vervolgte christenen ondersteunen. 50. Ik kan uitleggen wat internationale verbanden als de EU en NAVO doen. 51. Ik kan een gesprek voeren over de voor- en nadelen van internationale verbanden als EU en NAVO. 52. Ik kan uitleggen wat de overeenkomsten en verschillen zijn tussen het boeddhisme, hindoeïsme en het christendom. Ik kan deze verschillen vanuit de Bijbel bekijken.	
Attituden	53. Ik wil met verantwoordelijkheid en met naastenliefde handelen naar maatschappelijke thema's.	• Ik wil zonder mening naar andere culturen kijken. • Ik wil nadenken over de voor- en nadelen van de economische verbondenheid van alle landen. • Ik wil kritisch nadenken over het (koloniale) verleden van Nederland. • Ik wil iets betekenen voor vervolgte christenen. • Ik wil nadenken over de rol van Nederland in internationale samenwerking tussen landen. • Ik wil met respect in gesprek gaan met mensen die een ander geloof hebben dan ik.